

İVEDİ

T.C.
BAŞBAKANLIK
Hazine Müsteşarlığı

SAYI : B.02.1.HM.0.PER.01/400/

21.03.02* 18232

KONU :

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE

İLGİ : 1.3.2002 tarih ve Kan.Kar.Md.A.01.0.GNS.0.10.00.02-13623
sayılı yazınız.

İlgi'de kayıtlı yazınız ekinde gönderilen Ankara Milletvekili Zeki ÇELİK'in
tevcih etmiş olduğu 7/6099-32426 sayılı yazılı soru önergesine ait cevabımız
ilişikte sunulmaktadır.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Recep ÖNAL
Devlet Bakanı V.

EKLER :
EK -1 Yazı (2 sayfa)

İVEDİ

MİLLETVEKİLİ SN. M. ZEKİ ÇELİK'İN SORU ÖNERGESİNDE YER ALAN IRAK İLE İLGİLİ HUSUSLAR

1. Başbakan Bülent Ecevit'in cevaplaması isteği ile verdiğim bir soru önergesindeki "Irak'a uygulanan ambargo nedeni ile uğradığımız kayıpların ekonomik değeri nedir?" şeklindeki soruma karşılık verdiğiniz cevapta "Türkiye'nin uğradığı kayıpların toplamının 40-45 milyar dolara ulaştığı tahmin edilmektedir" demiş ve "Kayıplarımızın önlenmesi için ne gibi tedbir alınmıştır?" şeklindeki soruma karşılık olarak ta; ülkemizin kayıplarının tazmini konusunda "Başvurumuz kayda dahi alınmamıştır" diye cevaplamıştınız. Bu günlerde olabilecek bir Irak müdahaleleri konusunda sizin görüşlerinizin "Türk ekonomisine zararının olmayacağı yada kayıplarının 100 milyar dolar" şeklinde kamoyuna yansımıştır.

Türkiye'nin birinci Körfez Krizindeki gerçek zararı nedir? Verdiğiniz rakamların hangisi doğrudur?

Türkiye Irak ile olan yakın komşuluk ilişkisi nedeniyle Körfez krizinden en çok zarara uğrayan ülkelerin başında gelmiştir. Türkiye'nin uğradığı zararın parasal karşılığını net olarak ortaya çıkarmak mümkün olmamakla birlikte, miktarın ciddi boyutlarda olduğu tüm çevrelerce paylaşılmaktadır. Türkiye, Körfez krizi öncesinde Irak ile ciddi ekonomik ilişkiler içerisinde iken, kriz sonrasında ticari ilişkileri büyük zarara uğramıştır. Irak'a uygulanan Birleşmiş Milletler (BM) ambargosu sonucunda, ihracat gelirlerimizde görülen büyük düşüşün yanısıra, "Kerkük-Yumurtalık Petrol Boru Hattı'nın işletilememesi, bazı bankalarımızın Irak'tan alacaklarını tahsil edememesi, müteahhitlik ve turizm gelirleri kayıpları, Irak'a yönelik, özellikle Güney Doğu Anadolu bölgesinde doğrudan yapılan ihracat ve taşıma faaliyetlerimizin durması sonucunda ortaya çıkan sosyo-ekonomik sorunlar nedeniyle maruz kalınan zararlar da dikkate alındığında, Türkiye Körfez Krizinden oldukça olumsuz etkilenmiştir. Bunlara ilaveten Türkiye'nin Irak'tan sınırlı petrol ithal etmesine ilişkin BM'ye yaptığı başvuru sonuçsuz kalmıştır. Uğranılan kayıpların ekonomideki tüm sektörler üzerinde dolaylı etkide bulunduğu dikkate alınır, zararın boyutları ile ilgili farklı rakamların telaffuz edilmesi muhtemeldir. Türkiye'nin uğradığı kayıpların toplamının 40-45 Milyar Dolara ulaştığı tahmin edilmektedir. Bu rakam zararın birçok boyutu dikkate alınarak hesaplanmış tahmini bir miktar olmakla birlikte, uğranılan kaybın ne kadar büyük olduğu hakkında fikir vermektedir.

2. Ne gibi bir tedbir alacaksınız da Irak'a olabilecek bir müdahalenin ekonomimize zararı olmayacak ya da en az olabilecektir?

Bilindiği üzere, Türkiye ekonomisi yıllar boyunca süregelen yapısal bozuklukların etkisiyle krizlere karşı aşırı duyarlı hale gelmiş ve bu nedenle sürdürülebilir bir büyüme sağlayamamıştır. Kasım 2000 ve Şubat 2001'de yaşanan krizler mevcut ekonomik yapının sürdürülemeyeceğini ortaya

çıkarmış ve bu amaçla güçlü ekonomiye geçiş programı yürürlüğe konmuştur. Uygulanan ekonomik programın temel amacı ekonomideki yapısal sorunları ortadan kaldırmak ve sürdürülebilir bir büyümeyi sağlayacak yapıyı oluşturmaktadır. Bu amaçla programın uygulanmaya başlandığı tarihten itibaren birçok yapısal değişiklik yürürlüğe girmiştir. Yapısal anlamda alınan her önlem ekonominin şoklara karşı direncini artırmakta ve sağlıklı bir ekonomik yapının oluşmasına katkıda bulunmaktadır. Irak'a yapılacak herhangi bir müdahalenin Türkiye ekonomisine olumsuz etkisinin olacağı bilinmekte birlikte, mevcut program çerçevesinde bu olumsuz etkilerin en düşük düzeyde gerçekleşmesi için çeşitli senaryo analizleri düşünülmüştür. Bu kapsamda ekonomik hedefler belirlenirken Irak'a müdahale olasılığı da ciddi biçimde dikkate alınmış ve bu konudaki duyarlılığımız gerek Uluslar arası Para Fonu gerekse de A.B.D. nezdinde kararlılıkla anlatılmıştır. Hazine Müsteşarlığı, Merkez Bankası ve diğer ekonomik birimler Irak'a yapılacak müdahalenin ekonomiye etkisini en aza indirecek politika araçlarına ve gerekli kaynağa sahiptir. Bunun yanı sıra uygulanmakta olan dalgalı kur politikası olası bir kriz karşısında güvence sağlamaktadır. Bu nedenle, Irak'a müdahalenin ekonomide yeni bir krize neden olacağı gibi bir kaygıya kapılmayarak, mevcut programın büyük bir kararlılık ve eşgüdüm içerisinde sürdürülmesi gerekmektedir.